

BIJENTEELT

Honingbokalen

Honingflacons - Honingbussen

Honingbokalen, inhoud 450 gram, het Nederlandse honingglas met inscriptie „Zulvere Nederlandse bijenhoning" en ons verenigingsmerk in het glas aangebracht met deksel	0,26
Halfpondsflacon, met deksel, karton en perkamentinlage	0,14
Pondsflacon, als boven	0,17
Monsterpotjes, 50 gram	0,10
Schroefdeksel voor pondsflacon, per 100	3,50
Kartoninlage voor deksel van pondsflacon, per 100	1,10
Perkamentinlage voor idem, per 100	0,60
50 ponds honingemmer, met 2 handvatten	3,80
25 ponds honingemmer, aangesoldeerd hengel	2,10
10 ponds honingemmer, hengel aan draagband	1,25
5 ponds honingemmertje, uitvoering als 10 ponds	0,90
Doosje met helder cellofaan voor raathoning	0,13

ETIKETTEN

Honingetiketten, blauw, per 100	1,70
Honingetiketten, kleurendruk, per 100	1,60
Sluitetiketten met rondjes, per 100	1,30
Honingetiketten voor honingbokalen, per 100	1,60
Wij zenden u gratis monsters van honingetiketten.	

HONINGRECLAMEMATERIAAL

Enveloppen, aan de achterzijde bedrukt met een pakkende honingreclame. Imkers en afdelingsbesturen, gebruikt deze enveloppen voor uw correspondentie, per 100 „ 2,—

VOOR UW OUDE RATEN EN WASAFVAL BETALEN WIJ DE HOOGSTE PRIJS !

Wij zenden u gaarne onze geïllustreerde prijscourant en een handleiding voor het beitsen en schilderen van bijenkasten, het inzetten van kunststraat, het kolbtoestel en zijn gebruik, en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode gratis en franco toe.

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS
WAGENINGEN

TEL. 08370-2863
GIRO 823276

BIJEN BIJ RAAPZAAD

Door gebrek aan voldoende vroeg raapzaad in de droge zomer van vorig jaar waren we genoodzaakt de reis in twee gedeelten te doen, een deel der bijen stond op vroeg en een ander deel op laat raapzaad. Door het uitzonderlijke weer was de opbrengst van het eerste gedeelte goed tot zeer goed, 35 pond per kast was geen uitzondering. Het late raapzaad is zeer teengevallen wat de opbrengst betreft, mogelijk dat de voortdurende droogte daarop van invloed was. De smaak van de honing is goed, maar hij heeft niet het heerlijke aroma van andere honing, de geur doet je denken aan paardebloemen.

Bergen N.H.

Joh. Bakker Wzn.

LACHGAS

Naar aanleiding van een artikel in het Groentje heb ik volken door middel van lachgas verenigd. Twee heb ik 's morgens om 9 uur verenigd, wat prima slaagde. In 5 minuten is alles gebeurd. Je hebt geen kap of handschoenen, krant of suikerwater nodig. Geen last van steken. Alleen de bijen van de opgeruimde kast moesten een onderkomen zoeken.

's Namiddags om 5 uur heb ik nog eens twee volken verenigd. Hier heeft in het geheel geen vervliegen plaats gehad. Na een uur heb ik de kasten nog even los gehad. Alles was prima in orde; er was in het geheel geen vechterij of iets dergelijks te bespeuren. Misschien zijn er meer imkers, die naar aanleiding van het artikel in het novembernummer van vorig jaar lachgas hebben toegepast en willen ze hun bevindingen bekend maken in het Groentje. Het is een mooi middel voor volken die lastig zijn.

Nijmegen

J. Th. Jansen.

SLINGEREN VAN HEIDEHONING

Ik heb op 11 september mijn eigen heidehoning en op 6 september die van een collega geslingerd. In beide gevallen kreeg ik de honing er prima uit en ik had er zelfs een paar geheel witte raten bij die onbebroed waren en toch heel bleven. Ik ging daarbij als volgt te werk. Daags tevoren of dezelfde dag namen we de bijen de honing af. Toen 4 à 5 emmers water in een zgn. wasketel gedaan en flink laten koken zodat het wasemde en de ramen daar boven hangen op een paar houten latten, ongeveer 10 à 15 minutep. Vervolgens ontzegelen en kolben en daarna slingeren, niet harder of langer draaien dan zomerhoning. Het was een aardigheid om te zien hoe schoon de honing er uit kwam en helemaal geen beschadigde ramen. Een paar ramen werden wat te zacht, maar die lieten we een paar minuten afkoelen. Als andere imkers dit volgend jaar eens proberen, willen ze dan de uitslag bekend maken? Als u het in het Groentje publiceert kunnen ook anderen hier-van profiteren.

Milheeze

M. Verrijt.

Honinghuldeblijk Soestdijk

De jury van onze Nationale Honingtentoonstelling wees honing van de volgende inzenders aan, die aan H. M. de Koningin zal worden aangeboden: Mej. M. Meems te Bunnik; A. van Putten, Ugchelen; Mevrouw F. Pater-Oskam te Bunnik; Gebrs. Wagter te Wolvega; H. Pater, Bunnik; C. Pater Jzn. te Bunnik; Alfons van Hoof te Heer L.

Rus kweekt superbijen

Een Russische imker uit Kazakhstan, Savin, is er in geslaagd zeer grote werkbijen te telen, die bijna zo groot zijn als hommels. Een korf, die met deze bijen bevolkt is, heeft een 10 tot 20 procent grotere produktie dan normaal. Bovendien bezitten de bijen langere monddelen, hetgeen de bestuiving verbetert en waardoor de opbrengst groter wordt van de oogsten van o.a. zonnepitten en fruit. Telers hadden reeds vele pogingen gedaan de bijenkoningin te dwingen haar eieren in cellen van groter dan normale afmetingen te leggen, maar dit is hun nooit gelukt. Savin is er echter wel in geslaagd. Daar een bijenkoningin onder geen enkele omstandigheid een ei zal leggen in een cel, die groter dan normaal is (5,3 mm) voorzag Savin een blikken plaat van gaten, die de juiste doorsnede hadden en gebruikte deze om een raat te bedekken, waarvan de cellen van tevoren tot een doorsnee van 7 mm waren vergroot. De koningin legde derhalve haar bevruchte eieren in grotere cellen, als gevolg waarvan Savin bijen verkreeg die de helft groter zijn dan normaal.

(Handelsblad)

Tuincursussen

In navolging van de afd. Bunnik organiseerde onze afdeling Doetinchem cursussen voor tuinliefhebbers. Er moeten 14 deelnemers zijn (evenals voor onze bijenteeltcursussen), de kosten per persoon zijn f 6,— voor een cursus van 12 lessen. Doetinchem gaat er mee door. Afdelingen, die het ook eens willen proberen, kunnen zich tot de rijkstuinbouwconsulent in hun gebied wenden. Voor cursussen in bijenteelt wende men zich tot het Bijenhuis.

IMKERSDAG ALKMAAR.

Naar de blanke top der duinen...

Alle foto's van de Imkersdag werden gemaakt door de heer C. v. d. Hoek te Bergen (N.H.)

Willen Word Wakker!

Willen we het agrarisch belang van ons land — alle gebrek aan medewerking ten spijt — in het oog houdend, komen tot een uitbreiding van de bijenhouderij, dan zullen we het in hoofdzaak moeten hebben van de imkers, die de bijenhouderij als nevenbedrijf uitoefenen, want beroepsimkers hebben we praktisch niet meer. Onder nevenbedrijfsimkers versta ik al degenen, die verlangen dat hun bijenhouderij minstens iets meer opbrengt dan ze kost. Zij zullen met de hier beschreven methode hun doel kunnen bereiken. Ook zullen zij, zelfs bij een drukke werkkring op deze wijze een 15 tot 20 volken goed kunnen verzorgen. Maar zij zullen dat alleen doen als het overschot de moeite loont. Immers de vreugde van het imkeren, waarop ik hier toch niet behoef in te gaan, beleven zij evengoed aan vijf volken als aan vijftien en die vijf volken zullen zeker ook voldoende zijn om de honing voor eigen tafel te leveren.

Dit overschot wordt bepaald door twee factoren, de produktiekosten aan de ene kant en de opbrengst van de produkten aan de andere kant. Wat de produktiekosten betreft, door uw hoofdbestuur wordt onvermoeibaar en nimmer aflatend gepoogd deze te drukken. In dit verband was de enquête over de volken, die aan de bestuiving deelnamen ook belangrijk en ik hoop niet dat u achteraf zult moeten bedenken, dat u weer net geen tijd hebt kunnen vinden om dit formulier in te vullen.

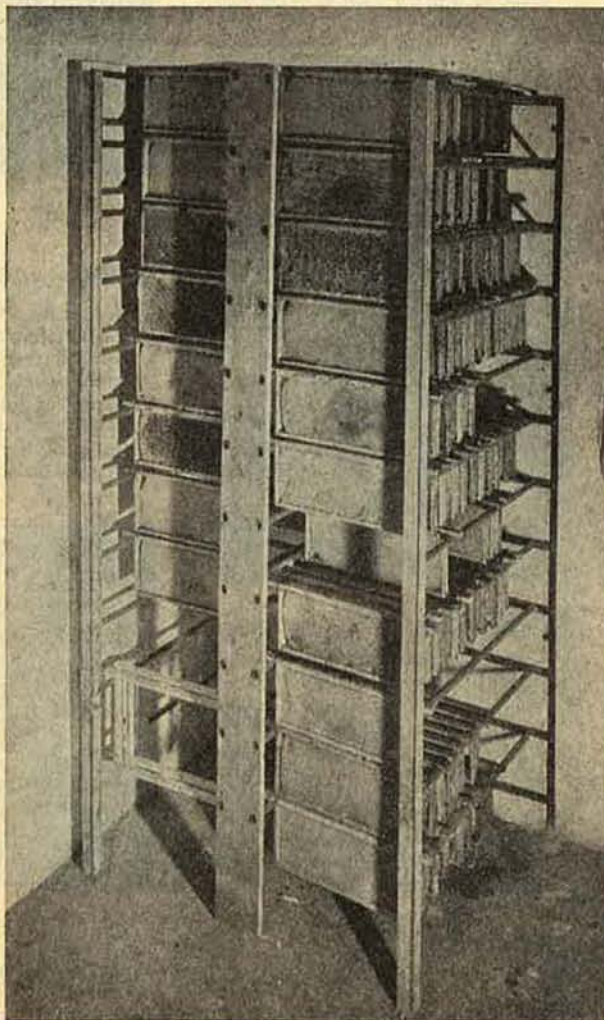
De opbrengst van het produkt is altijd een tere zaak. Dat de gezamenlijke imkers vermoedelijk een belangrijk deel van de opbrengst missen, omdat ze niet zuinig genoeg op wasafval zijn, schijnt ze niet te deren, tenminste daarover heb ik van imkerszijde nog nooit een woord gehoord. Zoveel te meer heb ik echter gehoord over de honingprijzen (leest u het artikeltje op blz. 34 van het februarinummer nog eens na). Het heeft helemaal geen zin steeds te blijven roepen om bepaalde overheidsmaatregelen, waarvan ieder ingewijde al sinds jaren weet, dat de overheid deze nu niet en nooit zal kunnen of willen nemen, ook al niet door de zich langzaam wijzigende verhoudingen tot de buurlanden tengevolge van het groeien van de Europese gedachte en de economische gemeenschap. Maar hebt u wel eens bedacht dat er overal, in dorpen en steden, ettelijke mensen zijn, die nog nooit honing hebben geproefd? Deze honing, die voor ons zo'n vanzelfsprekend iets is, is voor velen alleen maar een begrip, wat zij kennen uit zegswijzen als „land overvloeiende van melk en honing” en dergelijke, maar overigens is honing voor hen eigenlijk een dergelijke luxe, dat een gewoon mens er eenvoudig niet aan denkt dit te kopen. Honing is nog steeds geen gewoon consumptie-artikel maar staat op een lijn met een potje gember of een blikje ananas, wat bij zeer bijzondere gelegenheden wel eens wordt gekocht. In al deze mensen, die helemaal niet weten hoe honing smaakt, zit uw afzetgebied en niet alleen in de volwassenen, maar nog veel meer in de kinderen in die gezinnen. En nu is het een feit dat er de laatste tijd veel propaganda

voor honing is gemaakt, ook door de afdelingen van onze vereniging, maar met grote propaganda-acties, afgezien van het feit dat we die niet kunnen financieren, bereiken we de mensen toch niet zo intensief dan wanneer alle imkers — en niet te vergeten de imkersvrouwen — persoonlijk in hun omgeving en in de verenigingen waarvan zij verder nog lid zijn — en dan denk ik weer in het bijzonder aan verenigingen voor huisvrouwen en plattelandsvrouwen — een intensieve en verantwoorde propaganda voor het honinggebruik maken.

Hiermede heb ik eigenlijk datgene gezegd wat ik graag wilde spuien. Het was stellig niet de bedoeling u op de eerste plaats een handleiding te geven wat u week voor week en stap voor stap aan de volken moet doen. De bedoeling heeft meer voorgezeten de grote groep van nevenbedrijfsimkers in de eerste plaats te benaderen, deze op te wekken het moede hoofd niet in de schoot te leggen en aan te tonen dat er nog wel wat te bereiken valt. Als dan tevens in de agrarische sector het belang van de bijenteelt en daarmee het belang van een behoorlijk bestand aan bijenvolken meer begint door te dringen en wij in staat blijken te zijn deze volken ook inderdaad beschikbaar te stellen, dan zullen wij hopelijk ook bij de overheid een williger gehoor vinden.

Als u nu blij bent dat u van dit geschrijf af bent, dan moet u mij dit maar vrijmoedig duidelijk maken. Als ik het tot voor kort populaire soldatenlied „Balen” niet

Ratenrek in de kelder

Catalogus voor Pijprokers

INLEIDING

„Er zijn evenveel typen tabak als er mensen zijn” heeft een groot tabakskenner gezegd. Inderdaad... er is sportieve tabak... en er is tabak om aandachtig weg te blazen boven een goed glas wijn... er is pittige mixture (voor de pijp met kleine kop)... en er is de klassieke baai voor de rustige roker (in zijn daagse pijp met grote kop)...

Het aantal merken is momenteel echter te groot en te onduidelijk geworden. Wij willen U daarom deze Catalogus van Pijptabak voorleggen: een Selectie van een aantal van de beste en meest constante pijptabakken, die nu in Nederland verkrijgbaar zijn, en wij willen u iets vertellen over de aard en samenstelling daarvan.

Doe uw vondst op uw gemak en... wél overwogen.

SCHIPPERS - individuele smaak

Geheel afwijkend van alle andere bekende mélanges (nl. door gebruik van bepaalde oosterse kruiden i.p.v. saus) zijn smaak en geur van de „Schipperstabak”. Rook deze zeer kruidige tabak langzaam in een middelgrote pijp, waarbij het unieke aroma het best tot zijn recht komt. Bevalt de zachte smaak u - dan bent u o.a. in gezelschap van veel Zwitsers en Luxemburgers. In plastic tipper 95 ct.

TROOST - rijp en rustig

Troost is een der meest beroemde en constante merken in Nederland, maar ook ver overzee, b.v. in de U.S.A. geliefd en bekend geworden. De tabak is rijp en rustig van smaak, beslist zacht op de tong, bevat veel White Burley en Maryland, „married” (zoals de mélangeur zegt) met geurige typen echte Java en Sumatra. Troost trekt prettig in elke pijp. Verpakt in de beroemde tapse pakjes, baai 80 ct, krul 90 ct.

TABA - milde heerenbaai

Het lichte, frisse aroma van deze milde heerenbaai berust op een zeer zorgvuldige menging van 18 verschillende tabakstypen. Taba bevat o.m. Burley, Maryland en de authentieke „herderstabakken” uit Zuid-Amerika zoals Rio Grande en Paraguay. Verpakt in handzame (witte) tipper f. 1.-.

POORTERS - cigarro leaf

Edel als 'n oude bourgognewijn, samengesteld uit de beste tabakken van Java en Sumatra, van Havana en Brazilië. Evenals wijn moeten zij langzaam rijp worden - „agen” - om daarna, op beproefde wijze te worden gemengd, gekorven en geëst tot dat de tabak „knispert” in de hand van de mélangeur. Een bijzonderheid is dat deze tabak moet kunnen blijven „ademen” en daarom uitsluitend in papier (of hout) kan worden verpakt. f 1,40, en f 1,-.

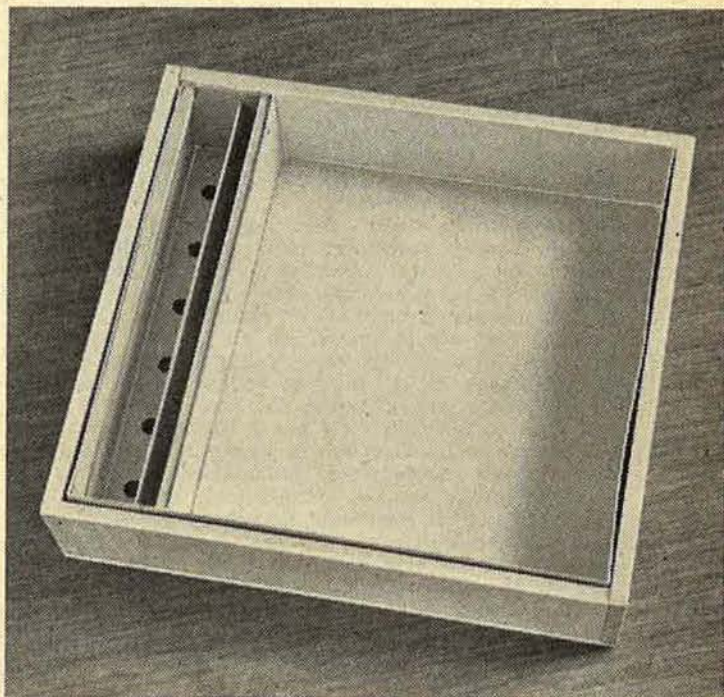
ALBION - English mixture

De echte Engelse mixture heeft het aroma van reizen over de zeven zeeën en thuis komen bij een knappend houtvuur... Albion-mixture geeft met ieder trekje een nieuwe smaak doordat het vuur a.h.w. van blad naar blaadje trekt. Albion-tabak is koel en slow-burning, wordt strikt naar geheim oud-Engels recept gesausd en gemélangeerd uit o.m. zuivere Virginia's. In de originele blauwe buideltjes, met praktische roll-top sluiting f. 1.-.

hoor zingen, ga ik, tenminste als de redactie geen bezwaar maakt, een beetje van de hak op de tak springen en een aantal losse onderwerpen met u behandelen, die mij het bespreken nog wel waard lijken, maar waar weinig onderling verband in zit.

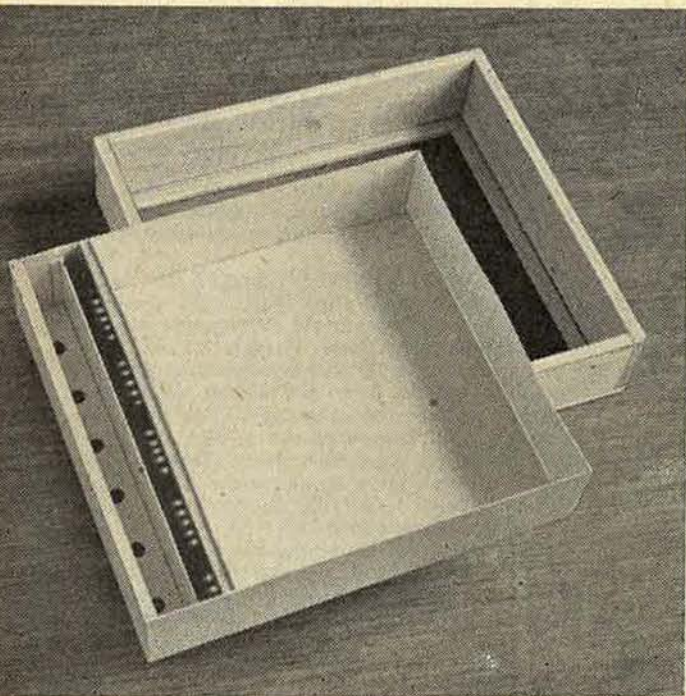
Tot de speciale onderwerpen, waarover ik graag nog wat wilde zeggen, behoort ook het aloude onderwerp van het bewaren van raten. U kunt mij voorhouden, dat hier uit den treure over geschreven is, maar naar mijn gevoel wordt de kern van de zaak meestal niet geraakt. Onze raten en vooral die, welke stuifmeel bevatten, hebben in hoofdzaak twee belagers, t.w. de larven van de grote en kleine wasmot en de gewone huismijt. En nu is het nare van het geval, dat omstandigheden, waarin de wasmotten niet kunnen gedijen, bijzonder gunstig zijn voor de huismijt en omgekeerd. In een kelder, waarin de temperatuur betrekkelijk laag blijft kunnen, wat de wasmot betreft, raten zonder meer overwinterd worden. Eventueel aanwezige wasmotlarven gaan gewoonlijk vrij snel dood. Anders echter de stuifmeelbederver bij uitnemendheid, die de wetenschappelijke naam van *Glyciphagus domesticus* de Geer draagt en die we in de wandeling huismijt noemen. Voor een gunstige ontwikkeling heeft deze juist een vrij lage temperatuur en een vochtige omgeving nodig, zodat deze zich in een kelder heerlijk voelt. Hieruit is ook te verklaren, dat sommige imkers resultaten hebben met het inpakken van raten in krantenpapier of met het op elkaar plakken van een aantal raten en anderen niet. Het succes is waarschijnlijk te danken aan het feit, dat de raten daarna worden opgeborgen op een plaats, waar door te hoge temperatuur of te weinig vocht de huismijt niet kan tieren. Tot troost kan ik u zeggen dat de huismijt, evenals de wasmot, door het zwavelen van de raten wordt gedood, maar de eieren niet, zodat na 10 of 14 dagen herhaling van de behandeling noodzakelijk is.

Voor degenen, die daar nog geen ervaring mee hebben opgedaan; als het stuifmeel in de raat is vergaan tot een fijn bruin poeder, zo op het oog niet geheel ongelijk aan kaneel of als er dergelijk poeder op de raamlatten of onder de ramen ligt, dan is dat het werk van de huismijt en schrijf die ramen als stuifmeelraam dan maar af. U kunt ze natuurlijk zoveel mogelijk leegkloppen en dan maken de bijen ze verder wel schoon, maar het stuifmeel dat er in zat heeft geen enkele waarde meer. Zelf heb ik inmiddels de

strijd tegen de mijt allang opgegeven, als ik stuifmeelraten wil overwinteren hang ik ze in een broedkamer — natuurlijk niet een of twee — en zet deze op een volk met een uitlaatbord zonder uitlaat er tussen en dan gaat dat meestal wel goed. Ramen zonder stuifmeel hang ik gewoon op een ratenrek in de kelder en daar heb ik dan verder geen omkijken naar. Als u ramen van een teveel aan propolis wilt bevrijden verdient het ook aanbeveling de ramen eerst een poosje in de kelder te hangen. Door de lage temperatuur wordt de propolis in plaats van kleverig, hard en bros en springt dan, als we er met de schraapbeitel over trekken, gemakkelijk van de raamlatten.

Een ander onderwerp is het voeren. Degenen, die deze rubriek geheel hebben gevolgd, weten dat ik in normale omstandigheden maar éénmaal per jaar voer en wel in het najaar. Het gevolg is dat mijn voerbakken (spaarkastmodel) maar één keer per jaar worden gebruikt. Dikwijls komt het dan voor, dat ze in het begin even lekken. Ze trekken dan wel vrij vlug weer dicht en natuurlijk is dit eigen schuld en had het makkelijk kunnen worden voorkomen, door ze enkele dagen tevoren met water te vullen. Maar dat is nu juist hetgeen waar het om gaat. Op de eerste plaats ben ik van mening dat het materiaal te allen tijde gebruiksklaar moet zijn en van dat tevoren in het water zetten komt bij mij toch niets. Ik ben er dus toe overgegaan om metalen bakken te maken. Het bleek het goedkoopst te zijn om deze bakken van 1 mm dik plaatijzer te maken. IJzer laat zich niet zo makkelijk solderen, maar met flinke hete soldeerbout gaat dit toch wel. Zink of gegalvaniseerde plaat soldeert veel makkelijker maar is te duur. Een bezwaar van bakken van ijzerplaat is natuurlijk het roesten, zodat ze eerst behoorlijk in de roestwerende verf — loodmenie of primer — moeten worden gezet en daarna worden afgeschilderd. Ik heb er ook maar een houten buitenbak om gemaakt, hoewel de bakken, als behoorlijk vlak en haaks wordt gewerkt, ook zo wel zijn te gebruiken. Er is natuurlijk enig gereedschap voor nodig, een blikchaar soldeerbout en bankschroef of zware klemmen en twee stukjes hoekijzer om de plaat behoorlijk te kunnen omzetten. Ik hoop dat de bijgevoegde foto's duidelijk genoeg zijn. De bakken zijn geheel van het model van de bij de spaarkast behorende voederbak. Op foto I ziet u de metalen bak op de houten buitenbak. In het voorstuk waar de bijen naar boven komen zijn twee houten latjes opgeschroefd, waar het dek-

glaasje op ligt. Op foto II ziet u binnenbak en buitenbak in elkaar. De gaatjes, waar de suiker door moet komen, zijn op de volgende manier tot stand gekomen: Het plaatje, dat in de bak is gesoldeerd, is natuurlijk van een groter stuk afgeknipt en daarop eerst afgetekend. Precies op de scheidingslijn zijn met een 5 mm boor 5 groepen van 5 gaatjes geboord. Door de plaat daarna langs de lijn af te knippen ontstaan poortjes van 2,5 mm hoog.

Op de plaatsen tussen deze poortjes is het plaatje aan de bodem vastgepikt met een randje soldeer. Wist u dat er hele volkstammen onder de imkers zijn, die nog nooit een spaarkastvoederbak hebben gezien, laat staan gebruikt? Ze sjouwen nog drie keer per dag met een jampotje. En als je dan zo'n bak, waar een liter of vijf zes tegelijk in gaat, demonstreert zeggen ze (U wilt me de realistische weergave wel vergeven). „Verrek, dat is een handig ding, hoe kom je daaraan”. En als je dan zegt dat er al enige jaren in het Groentje en elders reclame voor deze wijze van voeren wordt gemaakt, kijken ze je min of meer glazig aan. U gelooft het misschien niet, maar het is toch werkelijk echt waar gebeurd. Daarom Wakkere Willem's, gij, die wel het tijdschrift leest en ook wel eens wat nieuws wil proberen, por ze aan, zit ze achter de vodden en breng ze aan het verstand, dat er zelfs in deze zomer heus wel lonend gemikerd kan worden, wat ik u later in deze rubriek nog hoop te bewijzen, maar alleen door degenen, die in de voorhoede blijven en met het getij de bakens verzetten. Want het zijn de achterblijvers, die het hardst roepen over het niet lonend zijn van de imkerij, waarmee ik niet wil zeggen, dat ik het niet op prijs zou stellen als de kosten lager waren en de honingprijzen wat hoger. Ze hebben nog niet begrepen, dat de geest van de tegenwoordige tijd op elk gebied is, in minder tijd meer produceren en dat dit moet worden gevonden in beter materiaal en eenvoudiger methoden. Degenen, die dit niet wil inzien, komt achterop. Voeren is op deze manier in een paar dagen klaar en al wilt u

tot 20 september op de hei blijven staan, dan zit toch op 1 oktober de suiker erin, als u dat wilt.

MAANDOVERZICHT VAN WILLEM

Op het moment, dat dit overzicht wordt geschreven — 10 sept. — loopt de dracht ten einde. De heide is bruin geworden en slechts op enkele plaatsen, zoals b.v. op de kop van Terlet, hier en daar op het Roosendaalse veld en bij de Imbos, vooral op de plaatsen waar regelmatig hei wordt gemaaid, bloeit nog voldoende hei om de volken nog wat dracht te bieden. Weliswaar schommelen de middagtemperaturen op de hei nog omstreeks 20 gr. C. maar de hardnekkige ochtendmist verhindert een vroege uitvlucht. Niettemin heeft de onverwachte weersverbetering vele imkers met mij verleid de traditionele datum van terugkeer — 10 sept. — te negeren en de laatste reis van 1960 maar wat op te schuiven en dat zeker niet ten onrechte. De bijen halen altijd nog wat meer dan de kost en hebben met deze onverwacht warme dagen schitterend de gelegenheid de raten netjes te verzegelen. Het geven van het wintervoer hoeft geen probleem te zijn. Degenen die met het spaarkastvoertoestel voert is daar in een paar dagen mee klaar. Dat drijfvoeren kunt u, als u naar de hei is geweest, wel vergeten. Een van mijn volken, dat op een broedkamer en twee honingkamers, zonder rooster, op de heide stond, had op 27 augustus nog een klein stukje verzegeld broed in de middelste ramen van de bovenste honingkamer, die verder vrijwel met honing, ten dele verzegeld, was gevuld. Op 20 augustus waren bij die volken, die met een voorraam met droge suiker naar de hei waren gegaan, de voerramen weggenomen, omdat er ondanks de daaraan voorafgegane regenweek, al zoveel was gehaald, dat voedselgebrek uitgesloten was. In plaats daarvan werden sectieramen en ramen met strookjes voorbouw ingehangen, waaraan al spoedig lekker werd gebouwd (zie foto).

Het was helemaal een wat abnormaal heiseizoen. Andere jaren zijn de bijen, als ze even op de hei staan, er al vlug bij de darren er uit te werken. Dit jaar hadden ze daar helemaal geen haast mee. Ook op andere standen bleken eind augustus nog darren te vliegen en eerst op 7 september, toen na een periode van koel weer, de laatste mooiweerdeperiode inzette en de middagtemperaturen geleidelijk begonnen te stijgen, werden mijn bijen beslist onvriendelijk tegen de darren, die terugkwamen van een uitstapje in de warme middagzon. Ik denk dat de gemiddelde opbrengst voor degenen, die met goede volken naar de hei zijn gegaan, en deze vakkundig hebben opgesteld, zich in de buurt van twintig pond (slingerhoning) per volk zal bewegen. Naar ik heb horen verluiden zijn op sommige plaatsen extra-honingkamers nodig geweest om de honing te kunnen bergen. Zelf had ik ook twee volken met twee honingkamers. Over de resultaten zal ik u na het slingeren nog wel nader berichten. In ieder geval zullen er knapen met meer in de mouwen dan ik, aan te pas moeten komen om deze kasten op de vrachtwagen te beuren en dat is mij sinds 1935 op de hei niet meer overkomen.

Als we het jaar overzien kunnen we zeggen dat degenen, die in het voorjaar naar het fruit zijn geweest, nog een paar pondjes honing van de verregende zomerdacht hebben meegepikt, maar daarop tevens hun volken hebben opgebouwd en met deze volken naar de hei zijn gegaan, gerekend naar het aantal wintervolken, wel aan een gemiddelde opbrengst over 1960 van 40 tot 50 pond per volk komen en dat is dan, het weer in aanmerking genomen, lang niet slecht. Daarentegen hebben degenen, die hun hoop op de polder hadden gevestigd en door de bespuitingsramp en door het teleurstellen van de moerasandijvie en de klaver een slecht jaar. Als zij nog de moed hebben kunnen opbrengen naar de heide te gaan, heeft dat nog iets goed kunnen maken. Met de wens, dat zij in het bijzonder het volgend jaar een beter jaar zonder narigheden zullen hebben, besluit ik dan dit laatste maandoverzicht. De rubriek „willem wordt wakker” hoop ik nog een poosje te mogen voortzetten.

Verlag van de jury

DER NATIONALE HONINGTENTONSTELLING 1960 TE ALKMAAR

Niet dan met zeer grote schroom durven wij het woord „Nationale” in dit verband nog gebruiken. Als we zó doorgaan, zijn we bezig aan het laatste lustrum van onze honingtentoonstelling. Het aantal inzendingen was zowat de helft van andere jaren. Wij geloven graag, dat het slechte honingjaar in eerste instantie hieraan debet is, maar gelooft u niet, lezer, dat ook de algemene verschijnselen „bijenmoetheid” en „organisatiemoetheid” er mede schuld aan zijn?

1. Niet alleen de kwaliteit van de honing is van belang, maar ook de verzorging van de bokalen en de deksels. Maak de bokalen pijnlijk secuur schoon en gebruik uitsluitend nieuwe deksels.
2. Verschillende inzenders lezen klaarblijkelijk de klasse-indeling niet juist. Meestal trachten we dan de zaak weer recht te zetten. Een voorbeeld: wanneer er staat, dat in klasse 15 voor slingerramen vereist is, dat kunstraat en draad in de ramen aanwezig moeten zijn, dan kunnen wij ramen, die aan deze eis niet voldoen, niet beoordelen.
3. Vanwege het slechte zomerweer zal er wel eens gevoerd zijn. Sommige inzendingen smaakten min of meer naar octosan.
4. Enige inzenders hebben, om nog juist te kunnen meedoen in de wat moeilijke klasse heidehoning, te vroeg moeten slingeren, zodat het suikergehalte van de honing ver beneden het wettelijk vastgestelde minimum lag. Dat kunnen wij moeilijk met een prijs sanctioneren!
5. Bij de inzending gebak was weer een produkt, dat bedorven was. Niet verduurzaamde vruchten schimmelen snel!
6. Wasfiguren. Enige aardige voorbeelden van wat te bereiken is, waren aanwezig. De heer Atze Dijkstra uit Appelscha kwam op de sympathieke gedachte om onze Engelse vriend Dr. Barnes een van zijn buitengewoon geslaagde wasfiguren aan te bieden. Een ondeugende inzender zond een Edammer kaasje in dat geheel uit prachtige gele bijenwas bleek te bestaan. Zeer toepasselijk in de kaasstad Alkmaar! En een prachtig staaltje van imkershumor.
7. Opmaak en verpakking. Hiervoor kan ik het lezen van de laatste vijf juryverslagen aanbevelen. Waarom tracht men bijvoorbeeld niet eens een aardige verpakking van twee, drie of meer bokalen als geschenk te bedenken? Pas op met vloekende kleuren, b.v. rood etiket, geel sluitzegel, lila strikje.
8. Op plaatselijke keuringen worden ook smaakproeven gedaan. Men tracht soms de daar ingezonden bokalen weer op te lappen voor de Nationale tentoonstelling, maar dat gaat niet! Met honing kan je niet knoeien!
9. Men begint te laat met de voorbereidingen. Men maakt b.v. bokalen klaar voor een inzending in de klasse gekristalliseerde honing zonder voldoende tijd te hebben om de honing werkelijk volledig te laten kristalliseren. Bij de toezending van de honingetiketten kregen de inzenders een brief, waarin er o.a. op gewezen werd, dat de honing óf geheel gekristalliseerd moet zijn óf geheel vloeibaar en zonder ook maar een begin van kristallisatie. Toch moest de jury weer punten aftrekken voor honing, die noch vloeibaar, noch gekristalliseerd was. Een der inzenders, die prachtige honing inzond, viel daardoor zelfs geheel buiten de prijzen. Jammer!
10. Een van de inzenders zond ter opluistering Griekse, Australische en Citrushoning in. Voor prijzen komt alleen Nederlandse honing in aanmerking. Des te meer waarderen we deze attentie.
11. Onze bekende Engelse imkersvriend dr. Richard

H. Barnes was onze gast in de jury. Wij brengen onze in het keuren van honing zeer deskundige collega gaarne dank voor zijn hulp. Engeland is, zoals u weet ook op het gebied van honingkeuring een land met een groot verleden en tradities. Het deed ons zeer goed van hem te vernemen, dat ons werk ook zijn waardering heeft en dat de kwaliteit van uw inzendingen op hoog peil staat.

Namens de jury: H. VAN GOOL

IMKERSDAG ALKMAAR. Dwars door het schone Kennemerland...

IMKERSDAG ALKMAAR. Tocht door een heerlijk brok natuur...

IMKERSDAG ALKMAAR. Het puik van Neerlands honing. (U weet toch dat u met twee bokalen honing al een prijs kunt winnen?) Alle foto's van de Imkersdag werden gemaakt door de heer C. v. d. Hoek te Bergen N.h.

uit de Jaagkiepers

De Imkersdag te Alkmaar

Onze Imkersdag in 1958 werd in het zuiden (Valkenburg) gehouden, in het volgende jaar gingen wij naar het oosten (Enschede) en voor 1960 zou het het westen zijn en zou de 31e Imkersdag te Alkmaar gehouden worden, waar de afdeling Heiloo, waartoe ook Alkmaar behoort, de gastvrouw zou zijn. Het aantal deelnemers dat zich in „Het Wapen van Heemskerk” op 27 augustus verzamelde was niet zo groot als wij gewend zijn. Waaraan moet de oorzaak worden toegeschreven? De slechte zomer, die de imkers weinig honing opleverde zal hieraan wel schuld hebben, maar ook het dalend aantal en het ouder worden der bijenhouders zal wel van invloed zijn. Ook is Alkmaar voor sommige streken moeilijk te bereiken. Zo moesten de bus met deelnemers uit Twente reeds om 5 uur uit Enschede vertrekken.

Maar de imkers, die met hun vrouwen en verdere familieleden naar de Kaasstad gekomen waren hebben daarvan geen spijt gehad.

Wat later dan de vastgestelde tijd kon de heer v. d. Berg, voorzitter van de afdeling Heiloo en omstreken de Imkersdag openen, hij deelde

mede dat door verkeers-moeilijkheden tal van bezoekers te laat in de zaal aanwezig konden zijn. De aangegeven parkeerplaats voor de bussen was door de kermis ingenomen, dit was de spreker, daar hij niet in Alkmaar woont, bij het vaststellen van het programma ontgaan. Het centrum van Alkmaar is een fraai oud stadsgedeelte maar de straten zijn er niet breed. De heer v.d. Berg droeg vervolgens de leiding over aan onze algemene voorzitter ridder van Rappard. Deze heette op zijn vlotte wijze de Commissaris der Koningin in Noordholland en de burgemeester van Alkmaar in de eerste plaats hartelijk welkom.

Verder onze rijksbijenteeltconsulent, Ir Mommers, die de keuze had gehad tussen onze Imkersdag en die van de zuidelijke bonden, maar aan Alkmaar de voorkeur had gegeven en de aanwezige ereleden Dr Minderhoud en de heer ter Brugge. Vervolgens richtte de voorzitter zich tot onze Engelse gast die steeds aanwezig is en voor deze Imkersdag speciaal per vliegtuig uit Engeland was gekomen, Dr Barnes. Tenslotte kreeg de aanwezige pers een woord van welkom.

De voorzitter deelde mede dat dit de 17e Imkersdag was, die hij maakte.

Daar het zijn gewoonte is om iets uit het verleden van de streek waar de Imkersdag werd gehouden ten opzichte van de bijenteelt op te diepen, had hij nu dat ook getracht

maar was niet geslaagd. Maar in de plaats hiervan had hij in een paar reisbeschrijvingen uit het verleden iets over de goede stad Alkmaar gevonden, hetgeen hij voorlas. De toenmalige reizigers hadden Alkmaar bezocht en vonden dit de mooiste stad, die zij bezocht hadden. Om de Commissaris der Koningin, die te Haarlem woont, niet te kort te doen, voegde de heer van Rappard vlug hieraan toe, dat de bewuste reizigers nog niet Haarlem bezocht hadden en dat zij niet te spreken waren over de hoge prijzen die zij voor hun onderdak in Alkmaar hadden moeten betalen. Spreker sprak nog over het slechte bijenjaar en sprak de hoop uit, dat de heide nog wat goed zou maken. De prijs van de suiker is nog steeds te hoog, veel hoger opgevoerd dan de prijs die de imkers voor hun honing kunnen bekomen. Naar aanleiding van de (door zekere zijde gekweekte) onrust over de P.B.O. gaf de voorzitter nog een korte uiteenzetting over het doel hiervan. Gewoonte getrouw bood hij vervolgens de Commissaris en burgemeester de pakketten honing aan om hun respectieve echtgenoten „zoet” te houden. Ook kregen deze hoge gasten de legpenning van onze vereniging aangeboden. Daarna leidde de voorzitter de heer Duinker, Inspecteur van het Provinciaal Waterleidingsbedrijf in, die de leiding zou hebben van de in de namiddag te houden excursie, en hierover na de pauze iets zou mededelen.

Na deze pauze kreeg eerst de Commissaris het woord. Hij deelde mede dat het hem een genoegen was geweest, deze morgen te midden van de imkers te hebben doorgebracht, hij dankte voor de aangeboden honing, die niet alleen voor zijn vrouw zou zijn, daar hij zelf ook een liefhebber hiervan is. De burgemeester sloot zich hierbij aan. Hij wist niet veel van bijen af, maar zou willen dat wij, mensen, in het verkeer het voorbeeld der bijen zouden volgen. Alkmaar had door zijn nauwe straten veel te kampen met verkeersmoeilijkheden. Ook in de bijenkorf zijn smalle straten, maar de bijen, die kunnen vliegen, doen dat niet in de korf, daar lopen zij. Als ook de mensen in het drukke verkeer niet zouden vliegen, zouden er heel wat minder ongelukken plaatsvinden. Dit werd door de aanwezigen luide toegejuicht.

Dr. Barnes sprak in het Engels de vergadering toe, hij was jaloers op onze Imkersdag, die uniek op de wereld is en hij hoopte nog meermalen hieraan deel te nemen.

Vervolgens kreeg de Heer Duinker

IMKERSDAG ALKMAAR. De Commissaris der Koningin, dr. Prinsen, spreekt de vergadering toe.

IMKERSDAG ALKMAAR. *Burgemeester Wytema: de bijen kunnen vliegen, maar tussen de raten zijn ze zo verstandig om te lopen...*

het woord; aan de hand van een kaart liet hij zien welke route men 's middags zou nemen, hij gaf enige inlichtingen over het uitgestrekte gebied. In elke bus zou een gids verdere aanwijzingen geven. Hij deelde nog mede dat door het bedrijf ook bijen werden gehouden. Onze voorzitter bood hem een pakket honing aan dat in dank werd aanvaard.

Nadat de aanwezigen nog gelegenheid hadden gekregen de honingtentoonstelling die in een bovenzaal werd gehouden, te bezichtigen en waarvan u het verslag elders in dit blad kunt vinden, begaf het gezelschap zich naar het hotel „Het Gulden Vlies” waar een uitstekend verzorgde lunch wachtte. Deze werd door de deelnemers alle eer bewezen.

Na de lunch werden de prijzen van de tentoonstelling uitgereikt, waarbij Dr Barnes de door hem geschonken wisselprijs, een Mazer, persoonlijk aan de winnaar A. Dijkstra overhandigde. Uit de bekroonde inzendingen werd een keus gemaakt als geschenk voor onze Koningin, deze ontving ook traditiegetrouw een telegram van hulde. De voorzitter dankte tenslotte de jury, die weer als vorige jaren, zo nauwkeurig haar werk had verricht.

Na een korte wandeling werden de bussen bereikt en kon de tocht aanvangen. Het was prachtig weer (we treffen elk jaar prachtig weer op onze Imkersdag); we gingen via Casticum naar het zuiden om vervolgens door de duinen naar het noorden te rijden. Onze gidsen gaven een mooie uiteenzetting. Vanaf Vreeswijk wordt het Lekwater door kilometers-lange pijpleidingen naar het duin gevoerd, waar het door talrijke en kostbare bewerkingen voor menselijk gebruik geschikt gemaakt wordt.

De talrijke duingewassen en bo-

men werden aangewezen: ook hier nog sporen van door de bezetters aangebrachte vernielingen in de bebossing, de hierdoor ontstane schade is in geen jaren te herstellen. De duinen zijn zeer wildrijk: hazen, fazanten, houtsnippen zijn er talrijk, konijnen zijn er nog niet weer. Gefortuneerde jachtliefhebbers kunnen hier tegen een flink bedrag een jachtakte voor één dag krijgen en hiervoor zijn meer liefhebbers (uit binnen-en buitenland) dan toegelaten kunnen worden. We waren op historisch terrein, hier stond de abdij van Egmond. Verder werd ons „de Bleek” gewezen, hier werden in vorige eeuwen stoffen gebleekt, die zelfs vanuit Zeeuws-Vlaanderen en België gezonden werden.

We kwamen langs bommen-trechters, waarin zich zeldzame planten ontwikkeld hadden.

Bij een hoog duin werd gelegenheid gegeven dit te beklimmen en kon-

den wij in de verte de zee zien. Na nog een flink stuk echte heide gezien te hebben stopten wij aan het restaurant „Duinvermaak” waar een gezelschap in Westfriesse klederdracht ons reeds opwachte. Na een kopje thee gedronken te hebben gaf dit gezelschap bestaande uit 7 paren en een pianiste, allen in een ouderwets kostuum, een serie dansen weg, waarvan alle aanwezigen genoten hebben, velen onder hen hadden wel zelf eraan deel willen nemen. Daar waren o.a. de veleta, schaatsenrijderswals, vlinderdans, ijsdans, erwtentplukkersdans enz.

Het was een waar genoegen al deze zwierige, meest rustige dansen met elegante figuren te zien. De stemming in de zaal zat er weldra in, vooral toen één der boerinnen ons een lesje gaf in het opmaken van haar toilet, voornamelijk de hoofdtooi. Eigenaardig dat hier van ijsers (o.a. voorhoofdijzers, oorijzers) gesproken wordt, maar deze zijn van zuiver goud gemaakt. Een aardige overlevering vertelde zij over de oorsprong van het voorhoofdijzer.

Jaren geleden had een rijke erfdochter, die geen aantrekkelijk gelaat had, het ongeluk haar voorhoofd te verwonden, waarvan een lelijk litteken het gevolg was. Om dit te verbergen kreeg zij hier een breed „ijzer” hetgeen haar waarde zeker verhoogd zal hebben.

Na de hoofdtooi kreeg ook het kostuum een beurt, dit was van zwaar brokaat gemaakt, zij droeg zwarte schoenen en witte kousen. Natuurlijk had zij ook solide onderrokken aan, maar dat kon zij niet laten zien. Maar de welgedane pianiste dacht hier anders over, zij kwam achter haar piano vandaan en tilde haar japon tot boven de knieën op. Het was geen pettycoat, maar een stevige witte rok, die zeker alleen kon staan en zelfs haar enkels niet liet zien. Zij kreeg, vooral van het mannelijk gedeelte der aanwezigen, veel applaus.

De dansers droegen zwarte kos-

IMKERSDAG ALKMAAR. *Ons familiefeest trof een warme dag!*

tuums, zwarte petjes, witte kousen en zwarte lage schoenen; opmerkelijk dat er niet op klompen gedanst werd, m.i. een bewijs van de welvaart, die steeds in West-Friesland werd gevonden.

Na de laatste dans kregen de deelnemers van onze voorzitter elk een pot honing, die dankbaar aanvaard werd; één der danseressen moest deze meteen proeven en gaf luide haar goedkeuring over de inhoud weer. Vervolgens bedankte de voorzitter de heer Duinker en zijn staf voor hun bijdrage aan deze geslaagde Imkersdag en bood ook hun honing aan.

Het slot van de dag naderde en ridder van Rappard bedankte de afdeling Heiloo en Omstreken voor de verzorging en sprak woorden van waardering voor het vele werk dat haar voorzitter, de heer v. d. Berg met zijn medewerkers had moeten verzetten om ons deze prettige dag te bezorgen, hij bood deze afdeling als herinnering de legpenning der vereniging aan.

Maar het sluitstuk van de bijeenkomst kwam voor ridder van Rappard onverwacht, de heer v. d. Berg wist hem in de huldiging te betrekken en toen de pianiste „het lang zal hij leven” inzette, zongen de aanwezigen hem dit uit volle borst toe. Onze welbespraakte voorzitter stond even sprakeloos maar deze huldiging was wel verdiend.

Na een tot weerziens in 1961 gingen de deelnemers voldaan naar huis, zij waren in de gelegenheid geweest een mooi stuk van ons vaderland te bezoeken, hadden oude vrienden gesproken en nieuwe gemaakt, hadden dus een heerlijke dag gehad waaraan het prachtige zomerweer, uniek in ook deze verregende zomer, had meegewerkt. Wij zijn nieuwsgierig in welk gedeelte van ons land wij in het komende jaar weer zullen bijeenkomen.

J&KAVé.

Tot 21 jaar halve contributie

Ter gelegenheid van „1000 jaar Wijhe” maakten de heer en mej. Jonkman deze verkoopstand. Beiden wonnen reeds vele prijzen in onze Nationale Honingtentoonstelling.

DE HOOFDPRIJZEN:

Nationale Honingtentoonstelling Alkmaar 1960

RIDDER VAN RAPPARDPRIJS

- 1952 Breda M. A. te Winkel, Voorst
- 1953 Hilversum M. A. te Winkel, Voorst
- 1954 Emmen D. J. Jonkman, Wijhe
- 1955 Nijmegen Gebrs. Wagter, Wolvega
- 1956 Apeldoorn A. Keetlapper, Goutum
- 1957 Rotterdam H. Pater, Bunnik
- 1958 Valkenburg Alf. v. Hoof, Heer
- 1959 Enschede J. J. Mulder, Appelscha
- 1960 Alkmaar niet toegekend

WISSELPRIJS MINISTERIE VAN LANDBOUW

- 1954 Emmen G. H. Vogely, Heerlen
- 1955 Nijmegen A. Keetlapper, Goutum
- 1956 Apeldoorn Afdeling Heerlen
- 1957 Rotterdam C. G. de Groot, Hazerswoude
- 1958 Valkenburg mej. Adèle Schoenmakers, Amby
- 1959 Enschede H. Pater, Bunnik
- 1960 Alkmaar Mej. M. Meems, Bunnik

PLAQUETTE DER VERENIGING

- 1954 Emmen M. A. te Winkel, Voorst
- 1955 Nijmegen A. Keetlapper, Goutum
- 1956 Apeldoorn H. Pater, Bunnik
- 1957 Rotterdam H. Pater, Bunnik
- 1958 Valkenburg H. Pater, Bunnik
- 1959 Enschede H. Pater, Bunnik
- 1960 Alkmaar D. J. Jonkman, Wijhe

MEDAILLE DER VERENIGING

- 1954 Emmen G. H. Vogely, Heerlen
- 1955 Nijmegen A. Korporaal, Kollumerzwaag
- 1956 Apeldoorn Afdeling Heerlen
- 1957 Rotterdam A. Keetlapper, Goutum
- 1958 Valkenburg Mej. M. Meems, Bunnik
- 1959 Enschede Mej. M. Meems, Bunnik
- 1960 Alkmaar C. G. de Groot, Hazerswoude

WISSELPRIJS HONINGGEBAK

- 1956 Apeldoorn Mej. H. E. ten Bruggen Cate, Apeldoorn
- 1957 Rotterdam Afdeling Heerlen
- 1958 Valkenburg Mevr. H. Punselie-Rodenburg, Brunssum
- 1959 Enschede C. G. de Groot, Hazerswoude
- 1960 Alkmaar Mej. Jonkman, Wijhe

PRIJS VOOR DE BESTE BIJENWAS

- 1959 Enschede J. en P. Wagter, Wolvega
- 1960 Alkmaar Atze Dijkstra, Appelscha

Dr. R. H. BARNES WISSELPRIJS VOOR WASFIGUREN

- 1959 Enschede Atze Dijkstra, Appelscha
- 1960 Alkmaar Atze Dijkstra, Appelscha

Zelfmoord....

En vriendelijke hand zond ons de nummers 29 en 30 van „Nieuwsbrief” van de Stichting Voorlichting Buitenland, waarin onder de titel „Vogelmoord is zelfmoord” een paar artikelen voorkomen, waaruit wij gaarne het volgende overnemen.

In het veruit beklemmendste en mogelijk belangrijkste boek uit de na-oorlogse tijd „Der Tanz mit dem Teufel” van Günther Schwab, wordt gewezen op het ons allen bekende verschijnsel, dat in de gezonde natuur steeds bij een mateloos toenemen van insecten direct daarop een sterke aanwas pleegt te volgen van de natuurlijke vijanden der insecten: de vogels. Alleen de vogels kunnen de insecten op den duur de baas blijven, de mens met zijn kunstmatige middelen niet. Tal van publikaties van geleerden over de hele wereld wijzen er steeds en steeds weer op, dat de insecten in toenemende mate immuun worden tegen onze verdelgingsmiddelen, zodat wij steeds giftiger stoffen moeten bedenken. Het behoorlijk giftige D.D.T. is al bijna onwerkzaam geworden, het ook voor mensen en huisdieren zeer giftige lindaan gaat hard dezelfde weg op. Daarom wordt meer gebruikt het aldrin en dieldrin, dat reeds 4 tot 5 maal zo giftig is als D.D.T. Moordend veel giftiger is parathion, nóg giftiger maration en systox, dat maar liefst 39 maal zo giftig is als het D.D.T.

Al deze vergiften worden niet in tonnen, maar duizenden tonnen jaarlijks vele malen over onze landerijen gespoten, zelfs uit vliegtuigen, en de gevolgen daarvan zijn zó ontzettend, dat niemand heden ten dage nog begrijpt welke onoverzienbare catastrofe wij ons daarmee zelf aan het bereiden zijn. Eén enkele vliegtuigbespuiting kost 90 pct. van alle daaronder vallende veldieren, zoals hazen, konijnen en fazanten, het leven. En niet alleen de schadelijke, ook de nuttige insecten, komen bij miriaden om. Zo werden in het voorjaar van 1949 in Nordrhein-Westfalen 20.000 bijenvolken door het gebruik van insectiden vernietigd, waardoor de bevruchting van de planten, die voor 90 pct. door bijen geschiedt, vrijwel niet meer plaats vond. In Colorado was de bijenstand door deze massale vergiftiging zó teruggelopen, dat men in de zomer van 1950 7.000 miljoen bijen heeft moeten invoeren. Maar erger, veel erger nog dan dat, is de geweldige slachting, die door deze giften jaarlijks onder de natuurlijke verdelgers van de insecten, de vogels, wordt teweeggebracht, waardoor de natuur zelfs snel het fatale punt begint te naderen, dat zij het natuurlijke evenwicht niet meer herstellen kan. Hetgeen een ramp, vergelijkbaar met een atoomoorlog zou betekenen, want ieder mens zonder één enkele uitzondering leeft door en van de natuur. En het kan zo anders. In een bosje van 2 H.A. bij Stecky, dat dreigde te gronde te gaan door de eikenbladroller, heeft men door er 20 vogelparen in te voeren dit bos kunnen redden. In een bos naast Frankfurt van 500 H.A. heeft men een invasie van schadelijke bosinsecten volkomen overwonnen door de invoering van 7000 grauwe vliegenvangers, 4000 koolmeesjes en andere kleine vogelsoorten, waardoor tevens de uitgave van 600.000 D.M. aan verdelgingsgiften werd bespaard en bovenal het bos „gezonder” bleef. Op de bezitting „Boschhof” bij München werden door vogelbeschermingsmaatregelen 80.000 vogels geconcentreerd, die naar schatting dagelijks 1500 kg. insecten op aten en waardoor de oogst zonder het gebruik van één enkel verdelgingsmiddel wormvrij bleek te zijn en zelfs in de stallen geen vliegen voorkwamen. Maar de in de termen van de chemische grootindustrie en niet in de geest van de natuur denkende mens van deze decennia, geeft er de voorkeur aan de insecten te verdelgen door vergif, daarmee de

bodem, de planten, het water en ons voedsel vergiftigend, en daarmee de natuurlijke voeding van de vogels vernietigend en door massale vergiftiging de vogels zelf.

In Italië, Zuid-Frankrijk, Spanje, Zuid-Zwitserland, de Balkan en Noord-Afrika, worden ieder jaar bij de vogeltrek tienduizenden netten en andere vangtoestellen opgezet. Per radio worden de aankomende vogelzwermen gemeld en doorgegeven, langs mechanische weg worden achter die netten de lokroepen van de vogels natuurgetrouw nagebootst en alle mogelijke middelen te baat genomen om maar zoveel mogelijk vogels in die netten te vangen. Het is geen uitzondering, dat per net per dag 30.000 vogels worden gevangen en naar voorzichtige schattingen komen op die wijze alleen al in Italië 240 miljoen trekvogels om, terwijl men het totale verlies over het Middellandse Zeegebied per jaar schat op één miljard. En dat alles, omdat de zuidelijke lekkerbekken en vooral de enorme vreemdelingenindustrie, die hun menselijk „trekvee” de echte nationale luxe-keuken wil voorzetten, dit alles in mateloos en vooral ontworteld egoïsme opeisen. Het is — en nu zijn wij waarlijk niet „sentimenteel” — bepaald zielig in de winkels die kleine naakte vogellijfjes bij honderden te zien liggen en meer dan zonde als men bedenkt, dat gemiddeld per zangvogeltje vijf gram „vlees” wordt gewonnen. Bepaald zeer gevaarlijk is echter, dat deze miljard vogels een insectenvernietigingscapaciteit bezitten van ongeveer 19 miljoen kilogram insecten per dag, welke vernietigingscapaciteiten derhalve moet worden vervangen door de zwaar vergiftige — en kostbare — insectenverdelgsmiddelen als in ons vorige artikel opgesomd. Als gevolg van deze massale vergiftiging van het land sterven weer eens ongeteld vele miljoenen vogels en zijn er dus weer duizenden tonnen insectiden méér nodig om ook die vogels te vervangen. Zó is de vicieuze cirkel, zó gevaarlijk, zó snel naar een catastrofe van onoverzienbare omvang toehollend, dat „men” er thans wellicht de ogen nog voor kan sluiten, maar lang kan dat niet meer duren en dan... zal het wellicht te laat zijn.

Hier móet door dierenvrienden, door de grootste verenigingen voor dierenbescherming in ieder land op internationaal niveau, door de regeringen en door wetten worden ingegrepen. De vergiftiging van het land is al zover voortgeschreden, dat het grondwater is vergiftigd en de waterleidingbedrijven steen en been klagen en niet meer weten hoe zij het steeds meer verontreinigde water „schoon” kunnen krijgen. Wanneer zal men eindelijk eens gaan begrijpen, dat dierenbescherming *mensenbescherming* betekent? Echte dierenbescherming is nog wel wat anders dan sentimenteel geleuter over het koptouw van een koe. Het betekent *eerbied voor de natuur*, voor de SCHEPPING.

Mr. J. VREDESCH

IMKERSDAG ALKMAAR. De heer Duinker, hoofd van de afd. Terreinen van de Provinciale Waterleiding, vertelt interessante dingen over het duingebied Noord Kennemerland, dat we straks zullen doorkruisen.

Nationale Honingtentoonstelling Alkmaar 1960

DE PRIJZEN

Klasse 1: Vloeibare honing

J. J. Mulder, Appelscha 97 p., G. v. d. Leeden, Schiedam 99 p., J. Th. Janssen, Nijmegen 99 p., C. G. de Groot, Hazerswoude 99 p., M. Fokkens, Uithuizen 97 p., D. J. Jonkman, Wijhe 98 p., W. H. Martens, Schimmert 96 p., Alf. v. Hoof, Heer 99 p., A. T. v. d. Brink, Renkum 97 p., A. Dijkstra, Appelscha 98 p., H. Pater, Bunnik 99 p., W. Hoogstraten, Bunnik 99 p., Mevr. F. Pater-Oskam, Bunnik 100 p., C. Pater Jzn., Bunnik 100 p., Mej. M. Meems, Bunnik 100 p., Gebrs. Wagter, Wolvega 96 p., A. v. Putten, Ugchelen 100 p., G. Kool, Apeldoorn 99 p.

Klasse 2: Gekristalliseerde honing

N. W. v. d. Berg, Alkmaar 96 p., C. G. de Groot, Hazerswoude 98 p., H. Bos, Zandweer 98 p., E. J. Frieling, Uithuizen 98 p., J. D. Bogema, Uithuizen 98 p., N. Klein, Uithuizen 98 p., W. H. Martens, Schimmert 98 p., Alf. v. Hoof, Heer 97 p., C. Kwakkenbos, Maastricht 98 p., H. Pater, Bunnik 100 p., W. Hoogstraten, Bunnik 96 p., Mevr. F. Pater-Oskam, Bunnik 99 p., C. Pater Jzn., Bunnik 99 p., Mej. M. Meems, Bunnik 99 p., Gebrs. Wagter, Wolvega 100 p.

Klasse 3: Heidehoning

D. J. Jonkman, Wijhe 98 p., H. Pater, Bunnik 99 p., Mevr. F. Pater-Oskam 98 p., C. Pater Jzn., Bunnik 100 p., Mej. M. Meems, Bunnik 99 p.,

Klasse 4: Secties zomerraathoning

Alf. van Hoof, Heer 99 p.,

Klasse 7: Ramen heideraathoning

J. J. Mulder, Appelscha 97 p.

Klasse 8: Waskoeken 1 kg

J. J. Mulder, Appelscha 96 p., E. J. Frieling, Uithuizen 98 p., A. Dijkstra, Appelscha 100 p., Gebrs. Wagter, Wolvega 99 p.

Klasse 9: Waskoeken 5 kg

J. J. Mulder, Appelscha 97 p., A. Dijkstra, Appelscha 100 p., Gebrs. Wagter, Wolvega 99 p.

Klasse 10: Honingkoek

C. G. de Groot, Hazerswoude 98 p., D. J. Jonkman, Wijhe 99 p., C. Smit Schoorl 99 p.

Klasse 11: Ander honinggebak

C. G. de Groot, Hazerswoude 99 p., D. J. Jonkman, Wijhe 99²/₃ p.,

Klasse 12: Opmaak bokalen

J. Th. Janssen, Nijmegen 97 p., C. G. de Groot, Hazerswoude 98 p., D. J. Jonkman, Wijhe 100 p., G. Kool, Apeldoorn 99 p., A. v. Hoof, Heer 96 p.,

Klasse 13: Opmaak secties

Alf. v. Hoof, Heer 100 p.

Klasse 14: Opmaak losse raathoning

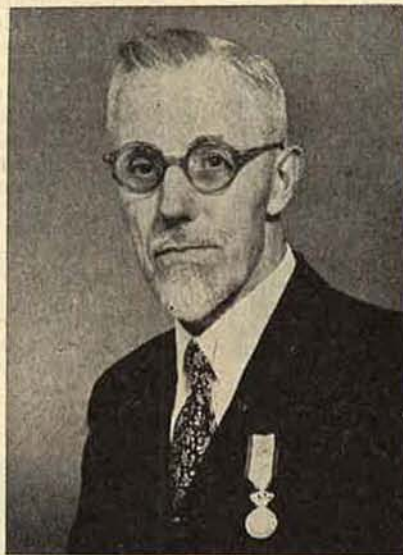
D. J. Jonkman, Wijhe 98 p., G. Kool, Apeldoorn 100 p.

Klasse 16: Assortimentsklasse

C. G. de Groot, Hazerswoude 99 p., D. J. Jonkman, Wijhe 99²/₃ p.,

Klasse 17: Wasfiguren

A. Dijkstra, Appelscha 100 p., G. Kool, Apeldoorn 98 p.

De oud-magazijnmeester van het Bijenhuis, de heer W. Visser, die in 1958 naar Australië vertrok, vergeet zijn vele vrienden in ons land niet. Voor de Imkersdag in Alkmaar zond hij het volgende telegram, dat door de heer van Rappard in de ochtendvergadering voorgelezen werd:

Mijn beste wensen voor het welslagen van de Imkersdag. W. Visser, 9 Forest Road Oak Flats NSW Australia.

We spreken zeker namens velen als we de heer Visser langs deze weg een groet van zijn Nederlandse vrienden zenden.

VRAGENRUBRIEK

Vragen voor deze rubriek zenden aan Bijenhuis te Wageningen. Alle vragen worden zo spoedig mogelijk per brief beantwoord en daarna in het Groentje gepubliceerd.

Vraag 17:

Zoudt u in het eerstvolgende Groentje een verklaring kunnen geven van het volgende geval? Bij voorbaat mijn beste dank. Ik heb een sterk volk in een Feeka-kast, moer 1959. Even vóór Pinksteren had het belegde moerdoppen, nog niet verzegeld. Om zwermen te voorkomen (ik moest met Pinksteren een paar dagen weg) verwijderde ik de moer en liet één dop staan. Na mijn terugkomst was die dop uitgelopen; enige tijd later was het volk broedschoon, maar geen eitjes van de jonge moer. Deze heb ik ook niet gezien, maar dat kon wel in het sterke volk. Zekerheidshalve hing ik een raam met eitjes uit een reservevolkje in de kast. Woensdag 11. inspecteerde ik de zaak opnieuw; dit raam bevatte geheel verzegeld broed, maar geen doppen. Dus mijn conclusie was: er is toch een jonge moer en die moet nu eitjes hebben en jong broed. Om dit vast te stellen keek ik de hele kast na. Maar in geen enkele werkstercel was een eitje te bekennen; wel was er darrenbroed in de darrencellen; zelfs in een hier en daar verspreide darrencel zat een larve of een eitje. En er waren moerdoppen aangezet, belegd en van K.V. voorzien. De larven leken mij darrenlarven te zijn, maar dat mag ik niet zeker zeggen. Ook nu heb ik geen moer gevonden. Er was geen bultbroed; alleen maar belegde darren- en koninginncellen. Ik zal nu trachten het volk te verenigen met het reservevolkje, dat een moer heeft en open broed. Nu is mijn vraag: hoe kan dit? Een jonge moer, die niet bevrucht is, belegt toch ook de werkstercellen en dat geeft toch bultbroed? En van een of meer eierleggende werksters is ook geen sprake: de werkstercellen waren schoon. Kunt u mij hiervan een verklaring geven?

J. A. D. L. te H.

Onbevruchte moer

Pinksteren viel dit jaar op 5 juni; ik neem dus aan, dat u op 3 of 4 juni de oude moer uit uw volk hebt verwijderd.

Het feit, dat u reeds vóór 29 juni nog geen broed of eitjes van de jonge moer aantrof, behoefde derhalve nog geen aanleiding tot ernstige ongerustheid te geven.

Met het inhangen van een raam met

broed had ik dan ook liever nog wat gewacht, zo nodig tot bijv. 7 of 8 juli. Het is zeer wel mogelijk, dat door dit inhangen van broed op een vroeger tijdstip de regelmatige gang van zaken verstoord is met alle gevolgen vandien. Mijn indruk is dat uw volk wél een goede bevruchte jonge moer heeft gehad. Wat er nadien is geschied is moeilijk te achterhalen. Nog moge ik u er op wijzen, dat het zetten op één dop onmiddellijk na het wegnemen van de oude moer geen zin heeft. De bijen zetten dan toch redcellen aan en te zijner tijd komen meerdere jonge moeren uit. Het op één dop zetten dient te geschieden 9 dagen na het verwijderen van de oude moer en om te voorkomen dat er al vóór die tijd jonge moeren uitlopen dienen bij het wegnemen van de oude moer alle eventueel reeds aangezette doppen te worden uitgebroken.

S.

Vraag 18:

Enige dingen inzake de Aalster methode zijn mij als beginner niet duidelijk. Zo begrijp ik niet, waarom de bijen niet meer zouden zwermen na het maken van een vegeer. Bereik ik niet hetzelfde effect door de nog niet afgezwermde volken (waar dus ook geen kunstzwerm van genomen is) meer ruimte te geven, door het inhangen van vellen kunststraat of uitgebouwde ramen en het regelmatig wegbreken van moerdoppen? Op advies van een oude imker heb ik in mijn volk deze methode toegepast, tot nu toe met succes. Dit volk staat nu op 30 broedkamerramen. Tussen de bovenste en middelste broedkamer ligt een moerrooster. In de bovenste broedkamer zit nu uitlopend broed, de broedkamer onder het rooster bevat 10 ramen met kunststraat, wat thans reeds uitgebouwd wordt en de onderste broedkamer bevat 10 ramen uitgebouwde raat met broed. Naar mijn bescheiden mening bereik ik met het bovenstaande: 1. dat de bijen hun bouwdrift kunnen uitleven en 2. dat de oude moer ruimte genoeg heeft om eitjes af te zetten. Als een bezwaar voel ik het zich mogelijk moerloos gaan voelen van het gedeelte der bijen dat zich boven het rooster bevindt.

W. I. te H.

Aalster methode

Voor zover mij bekend staat nergens geschreven, dat „de bijen niet meer zwermen na het maken van de „veger”. Integendeel! In het geschriftje over de Aalster Bedrijfsmethode (Uitgave Bijenhuis Wageningen) staat uitdrukkelijk aangegeven hoe te handelen om het zwermen van het hoofdvolk, nadat hier een „veger” is afgenomen, tegen te gaan, nl. door onmiddellijk na het uitlopen van de eerste jonge koningin alle dan nog aanwezige doppen uit te

breken, waarbij dan dikwijls blijkt, dat reeds méér dan één dop uitgelopen is.

U denkt „hetzelfde effect te bereiken” (u bedoelt hiermede blijkbaar het tegengaan van het zwermen) door de volken met oude moer meer ruimte te geven en regelmatig de moerdoppen te verwijderen. Onder daarvoor gunstige omstandigheden kan zulks wel eens lukken, maar meestal zal het volk toch zwermen en dan soms op een tijdstip waarop dit niet verwacht werd. Men kan dus deze door u beschreven methode toepassen indien men zijn bijen voortdurend onder controle heeft en daardoor in staat is een eventueel afkomende zwerm op te vangen.

Vraag 19:

Kan ik enigszins gistende honing van 1958 aan de bijen opvoeren als wintervoer? Zo ja, moet hij dan een behandeling ondergaan?

D. H. te H.

Gistende honing

Reeds vele malen is deze vraag in het Groentje beantwoord. Enigszins gistende honing kan aan de bijen gevoerd worden mits hij vooraf wordt gekookt, waardoor de gistkiemen worden gedood en de reeds gevormde alcohol vervluchtigt. Toch zou ik die honing liever niet als wintervoorraad geven.

S.

Vraag 20:

Ik deed een nazwerm van 18 juni in een kast. Hoewel het de volgende dag mooi weer was vlogen de bijen niet, de daarop volgende dag lagen de meeste bijen dood voor de kast. De Rijksseruminrichting constateerde van een monster geen Nosema of vergif. Bij ons wordt, vooral in die tijd, weinig gespotten. Geen enkel ander volk vertoonde een afwijking. Ik had de zwerm geschept in de tuin van een buurman, maar vermoedelijk was die wel van mij.

J. J. H. te E.

Zwerm gestorven

De zwerm heeft vermoedelijk gebrek aan voedsel gehad. Een zwerm met jonge moer neemt namelijk niet zo veel voorraad mede als een bromzwerm en misschien had die zwerm al een dag of langer in de tuin van de buurman gehangen.

S.

Vraag 21:

De smaak en geur van mijn voorjaarshoning van fruit en paardebloemen is, evenals vorig jaar, niet normaal. Het woord ranzig is misschien het best van toepassing. Vorig jaar zond ik u een monster, ik kreeg een analyse maar over de oorzaak van de smaak werd niet gesproken.

H. Z. te Z.

Afwijkende honing

De honing van appel- en perebloesem en die van de paardebloesem heeft geen ranzige smaak. De door u geogste honing zal dan ook wel mede van andere bloemen afkomstig zijn. Welke dit zijn kan van uit de verte niet worden beoordeeld. De honing, op de sneeuwbes gewonnen, heeft een enigszins ranzige smaak, maar de sneeuwbes bloeit pas later in het seizoen (juli-augustus). Hier van kan dus uw honing niet afkomstig zijn.

Door te vroege oogst of het bewaren van honing in een vochtige ruimte kan wel gisting optreden, doch de geur en de smaak van gistende honing zijn gemakkelijk te onderkennen. Deze doen namelijk sterk aan die van bier denken, terwijl ook belvorming en daarmee gepaard gaande uitzetting van het volume (rijzing) optreedt.

S.

Vraag 22:

Een van mijn volken is vorig jaar erg steeklustig geworden. Ik heb dit voorjaar getracht de koningin te vinden om haar op te ruimen. Ze is ontsnapt. Ik kan alleen ten koste van veel steken slingeren. Van doppen breken is geen sprake want ze zijn zeer onrustig, bruisen op en reageren niet op rook. Ze doen dus niets dan zwermen. Hoe moet ik van deze koningin afkomen opdat ze niet mijn hele stal beïnvloeden?

Mej. A. M. v. W. te O.

Steeklustige bijen

Gewoonlijk is een plotseling optredende steeklust van een volk van voorbijgaande aard. De oorzaak moet meestal gezocht worden in de wijze van behandeling of een storing door huisdieren, dan wel door baldadigheid. Ook kan een goede dracht op bepaalde bloemen de bijen wel eens tijdelijk erg steeklustig maken. Met het wegvallen van de oorzaken verdwijnt dan meestal ook de steeklust. Somt ook schuilt de oorzaak in het ras of de afstamming, waarbij vooral sommige kruisingen fen aanzien van de steeklust vervelende gevolgen kunnen hebben. In dit laatste geval zit er niets anders op dan de koningin te verwijderen en te vervangen door een betere. Om dit te bewerkstelligen zal toch de aanwezige moer moeten worden uitgevangen. Met behulp van de carbollap en beveiligd door de bijenkap en desnoods een paar goede handschoenen zal dit nog wel lukken.

S.

Vraag 23:

Ik heb 2 hoofdvolk en 2 zerramers. Ik verhuis naar een woning met een tuin van 10 x 6 m. met in de achterhoek een schuur-tje. Achter de tuinen is een straat van 8 m. breed en aan de andere kant zijn autoboxen. Kan ik daar

zonder hinder voor de burenen
bijen houden?

D. C. v. d. K. te S.

Bijen in kleine tuin

De door u geschetste tuin is wel erg smal maar met wat voorzorg kunt u daar wel een paar bijenvolken plaatsen zonder dat de burenen er last van hebben.

De beste plaats lijkt mij de binnenhoek (dus de hoek tegen het schuurtje tussen schuur en huis). Achter en naast de kasten zult u dan een stromat van 2 meter hoog dienen te plaatsen, tenzij de tuinen door hoge schuttingen of hoge beplantingen gescheiden zijn. Voorts dient u er op te letten, dat u alle handelingen van meer ingrijpende aard 's morgens in de vroege verricht.

S.

Vraag 24 :

Ik deed de bromzwerm van een korf in een kast. Die bromzwerm heeft weer gezwermd. Zit nu de oude moeder nog in de kast of een jonge? Ik wilde de oude moeder graag aanhouden.

H. P. te V.

Welke moeder verliet de kast?

De oude moeder heeft de kast verlaten. In de kast blijven over doppen in een vergevorderd stadium van ontwikkeling en misschien zijn er intussen reeds jonge koninginnen uitgelopen. U kunt zich hiervan overtuigen door 's avonds, als het stil is, een oor tegen de kast te houden en een paar minuten te luisteren; af en toe geeft u dan eens tikje tegen de buitenwand van de kast, zodat het volk even opbruist. Is er een jonge moeder uit dan hoort u duidelijk het tuten.

S.

Vraag 25 :

a. *Mijn bijen staan minstens 70 meter van openbare weg en*

huizen. In het voorjaar bevullen mijn bijen echter de was van de burenen. Kunnen ze mij daarvoor aansprakelijk stellen?

b. *Hoe ver moet een bijenstal van de openbare weg en van huizen verwijderd zijn? Kan ik bijv. achter in mijn tuin een of twee kasten bijen plaatsen?*

W. K. te R.

Onrechtmatige daad, bijen in tuin

a. De mogelijkheid tot het verdienen van vergoeding wegens schade, toegebracht door handelingen van anderen, in de wandeling onrechtmatige daad genoemd, wordt beheerst door de volgende artikelen van het Burgerlijk Wetboek :

Art. 1401. Elke onrechtmatige daad, waardoor aan een ander schade wordt toegebracht, stelt dengenen door wiens schuld die schade veroorzaakt is in de verplichting om dezelfde te vergoeden.

Art. 1402. Een ieder is verantwoordelijk, niet alleen voor de schade welke hij door zijne daad, maar ook voor die welke hij door zijne nalatigheid of onvoorzichtigheid veroorzaakt heeft.

Art. 1403 sub 1. Men is niet alleen verantwoordelijk voor de schade, welke men door zijne eigene daad veroorzaakt, maar ook voor die, welke veroorzaakt is door de daad van personen, voor welke men aansprakelijk is, of door zaken welke men onder zijn opzigt heeft.

Als we deze artikelen wat nader bezien, dan gaat het er dus in de eerste plaats om vast te stellen, wat in ons procesrecht wordt verstaan onder een onrechtmatige daad. Hiervoor zijn drie elementen nodig, t.w. :

a. De daad moet onrechtmatig zijn en is dit niet alleen als deze in strijd is met een wettelijk voorschrift, maar ook wanneer deze in

strijd is met de zorgvuldigheid, welke in het maatschappelijk verkeer, d.w.z. ten opzichte van een ander of diens eigendommen, als betamelijk wordt beschouwd.

b. Er moet schuld zijn aan de zijde van degene, die de onrechtmatige daad pleegt.

c. Door de daad moet schade zijn toegebracht. Dit behoeft niet door de persoon zelf te zijn geschied, maar kan ook gebeuren door personen of dieren, waarvoor hij verantwoordelijk is.

Echter moet men bij de onrechtmatige daad, wil men met een kans op succes de actie tot schadevergoeding instellen aantonen, dat de dader schuld heeft gehad aan de onrechtmatige handeling. Als we ons dus beperken tot het probleem van vraagsteller, dan zal de buurman hebben te bewijzen, dat het de bijen van vraagsteller waren en geen andere, die zijn was hebben bevuild. Resumerende kunnen we dus zeggen, dat het wel niet mogelijk zal zijn met vrucht een actie tot schadevergoeding in te stellen, wat niet wegneemt, dat vraagsteller ook zonder dat als goed immer alles moet doen om onaangenaamheden te voorkomen. Een pot honing als pleister op de wonde bij een niet voorziene schade doet altijd wonderen.

b. Voor wat betreft het plaatsen van bijenvolken in een tuin, kan ik alleen maar zeggen, dat in onze algemene wetgeving daaromtrent geen bepalingen voorkomen. Als er dus op dit gebied geen bepalingen voorkomen in de plaatselijke politieverordening, kan vraagsteller zijn bijen rustig in zijn achtertuin zetten. Het verdient dan toch wel sterk aanbeveling door het planten van hagen of het plaatsen van rietmatten de vlucht van de bijen omhoog te dwingen, zodat burenen en voorbijgangers daarvan geen hinder ondervinden.

H. G. M.

Aan Zijne Excellentie de Minister van
Landbouw en Visserij
1e van den Boschstraat 4.
's Gravenhage

Excellentie,

De secretaris-generaal van de Internationale Federatie van Bijenhoudersverenigingen „APIMONDIA” graaf A. Zappi Recordati te Rome, Corso Vittorio Emanuele 101, zond Uwe Excellentie een brief, waarin hij de aandacht vestigt op de zorgwekkende teruggang van het aantal imkers en het aantal bijenvolken, ook in ons land, en op het nut van de honingbij voor de bestuiving van land- en tuinbouwgewassen.

Ons hoofdbestuur betuigt gaarne adhaesie aan dit schrijven van graaf Zappi Recordati.

Ter oriëntatie van Uwe Excellentie voegt ons hoofdbestuur hierbij de volgende nummers van het Maandschrift voor Bijenteelt:

1960 no. 2, waarin op blz. 32 een brief aan de Directeur van de Tuinbouw is opgenomen, waarin de noden van de bijenteelt kenbaar worden gemaakt.

1960 no. 7/8 waarin op blz. 120 een brief aan de Directeur van de Tuinbouw is afgedrukt, waarin een overzicht gegeven wordt van de resultaten der gehouden enquête betreffende het aantal bijenvolken, dat daadwerkelijk aan de bestuiving van land- en tuinbouwgewassen deelneemt.

Ons hoofdbestuur dringt er met de meeste klem bij Uwe Excellentie op aan dat er spoedig maatregelen genomen worden, vooral om suiker voor bijenvoeding beschikbaar te stellen tegen een speciale prijs, opdat de door graaf Zappi Recordati gesignaleerde teruggang van het aantal bijenvolken worde gestuit en de bijenteelt in ons land zich kan herstellen en ontwikkelen. Dat er werkelijk een noodtoestand dreigt te ontstaan moge Uwe Excellentie blijken uit het feit, dat de laatste jaren aan de aanvragen van fruitelers voor het huren van bijenvolken nog slechts ten dele kan worden voldaan.

Het antwoord van Uwe Excellentie met grote belangstelling tegemoet ziende, met de verschuldigde hoogachtung

Namens het Hoofdbestuur.

Klaverzaadproduktie

ONDERZOEK

Gedurende de laatste jaren is in Canada en de VSA veel tijd en geld besteed aan onderzoek van de factoren die de klaverzaadproduktie beïnvloeden. Klavers zijn in hoge mate zelfsteriel, weshalve zelfbestuiving resulteert in weinig zaad van bovendien inferieure kwaliteit. Verder is gebleken dat bij deze gewassen geen kruisbestuiving door de wind kan optreden maar dat ze hiervoor afhankelijk zijn van insecten en wel voornamelijk honingbijen en wilde bijen. Voldoende bestuiving vermeerderd de kwantiteit en de kwaliteit van het zaad en zorgt bovendien voor een meer gelijkmatige en vroegere afrijping. Dit is van groot belang voor streken waar vroeg vorst optreedt.

Wanneer de teler zorgt voor voldoende bestuiving, kan zaadteelt van klavers een bedrijfszekere zaak zijn in plaats van de gok die het in het verleden vaak was. Wat betreft de mate waarin honingbijen bijdragen tot de bestuiving bestaan er grote verschillen tussen de klaversoorten.

Honingklaver is erg aantrekkelijk voor honingbijen. In een proef van het Beaverlodge Experimental Station (Alberta) gaf de noordelijke variëteit van dit gewas 1700 kg/ha zaad indien men 2-3 koloniën honingbijen per ha gebruikte; zonder bijen was de opbrengst slechts 88 kg. Concurrentie van andere gewassen is bij honingklaver meestal niet te vrezen.

Bastaardklaver: In Ohio gaf dit gewas bij voldoende honingbijen 1000 kg/ha zaad en zonder slechts 15. Ze vliegen er wat minder graag op dan op honingklaver, weshalve men deze gewassen niet in elkaars nabijheid moet telen. Evenals bij het vorige gewas zijn er op zijn minst twee koloniën per ha nodig.

Rode klaver: Honingbijen bevliegen dit gewas minder graag dan andere klavers. De bloemkroon is lang en de relatief korttongige honingbijen kunnen slecht bij de nectar komen. Tot voor kort dacht men dat slechts speciale soorten hommels dit gewas konden bestuiven. Gelukkig is later gebleken dat ook bijen tot de bestuiving kunnen bijdragen. Dit is maar goed, omdat er meestal te weinig hommels zijn. Er zijn zeer veel bijen

nodig in rode klaver en er mogen geen andere klavers in de buurt staan. Het effect kan vergroot worden door de bijen midden in het gewas te zetten. Wil men ze langs het veld zetten dan moet men ze aan de lij-zijde zetten. Bijen vliegen nl. graag beladen terug met de wind mee. Verder moet men ze er pas bij zetten als de klaver reeds in bloei is, anders gaan ze elders op zoek. 4 tot 6 kolonies per ha geven meer zaad dan één, maar de honingproduktie lijdt eronder.

Ideaal is dat de zaadteler tevens bijenhouder is. In Californië en Oregon krijgt de bijenhouder behalve een nader overeengekomen bedrag ook nog een deel van het zaad. Dit bevalt uitstekend.

Luzerne is eveneens in hoge mate zelfsteriel. Honingbijen dragen weinig bij tot de bestuiving, althans in Canada. De speciale bouw van de bloem maakt dat dit gewas vrijwel uitsluitend afhankelijk is van bepaalde soorten hommels en van bladsnijderbijen (= behangersbijen). Deze insecten kunnen de bloem „trippen“ d.w.z. de in de kiel opgesloten stempel en helmknoppen, vrijmaken. Deze zitten daar onder een zekere spanning in, mede door uitsteeksels van de zwaarden op hun plaats gehouden. Bij dit trippen komt de stempel tegen het onderlijf van het insect en als daar stuifmeel aan zit volgt bestuiving. Later komen ook de helmknoppen tegen het onderlijf en zorgen voor nieuw stuifmeel. Honingbijen kunnen echter nectar verzamelen zonder te trippen nl. door aan de kant de kiel binnen te dringen. Bovendien geven ze aan andere gewassen de voorkeur boven luzerne (honingklaver, paardebloem, smalbladig wilgenroosje). In het Z.W. van de VSA zijn honingbijen gedwongen luzerne te trippen maar dit schijnt in de zaadproducerende gebieden van Canada onmogelijk omdat er te veel concurrerende stuifmeelbronnen zijn.

Daarom is in Canada de zaadteelt van luzerne vrijwel beperkt tot gebieden waar veel hommels en behangersbijen zijn. Men legt de velden liefst dicht bij plaatsen met natuurlijke nestgelegenheden. (P.A.W.)

Landbouwdocumentatie 16 (1960) 39
(24 september)

Uit de Afdelingen

KRING GRAAFSCHAP EN LIJMERS

Het bestuur van de Kring Graafschap-Lijmers heeft een bijeenkomst van imkers vastgesteld voor dinsdag, 18 oktober 1960, 's avonds half acht, in de kleine zaal van café Wildenbeest te Doetinchem. De agenda vermeldt o.m.: bespreking werking Landbouwschap, en het reizen.

AFD. BUNNIK-HOUTEN

In tegenwoordigheid van de commissie van toezicht, het afdelingsbestuur, en de heer J. v. Donk namens de Inspectie Landbouwonderwijs in Zutphen, werd op 31 aug. j.l. de eindles gehouden van de kersenteeltcursus. Het examen werd afgenomen door dhr. C. Pater Jzn. Aan 8 van de 14 cursisten kon een diploma met cijferlijst worden uitgereikt. Een diploma werd uitgereikt aan G. J. v. Eck en M. J. v. d. Grift, Zeist; C. J. v. Oostrom, Tulle en 't Waal, M. A. Miltenburg en H. J. Miltenburg te Houten, J. A. Maas, Bunnik en C. v. d. Water, Tulle en 't Waal. Namens de cursisten werd de leraar toegesproken door dhr. J. A. Maas, onder overhandiging van een enveloppe met inhoud. Binnenkort zullen weer nieuwe cursussen aanvangen. Georganiseerd zullen worden een cursus bijenteelt voor beginners, een cursus bijenteelt voor gevorderden, een cursus sorteren en verpakken van fruit, een fruitteeltcursus en een cursus voor klein fruit en aardbeien. Opgaven aan Achterdijk 26, Bunnik.

C. P.

AFD. WOUDENBERG

Op 8 september 1960 overleed ons zeer gewaardeerd lid en medewerker, de heer

LUBBERT WOLSWINKEL

in de ouderdom van 79 jaar. Daar Wolswinkel meer dan 20 jaar voorzitter van de afdeling is geweest en vele jaren de leiding had bij het transport naar en van de heide zal het door hem gedane werk nog lang in onze herinnering blijven voortleven. Hij ruste in vrede.

Namens de afdeling
Het Bestuur

AFD. EDE

Op 3 september bezochten een aantal leden van de afd. Ede met een groepje belangstellenden de bijenvolken op de heide. Niettegenstaande de slechte weersomstandigheden, waaronder de immen de nectar moesten verzamelen, merkten we aan de glunderende gezichten van de bijenhouders, nadat ze een blik in kast of korf geworpen hadden, dat ze niet ontevreden waren over het honinggewin. De volken, die goed verzorgd, dus flink bezet met bijen en broed, naar de overvloedig bloeiende heide gebracht werden, hebben tot nu toe een behoorlijk gewicht aan honing vergaard. Over een dag of tien, wanneer de volken thuisgehaald zijn, zal dus menig pondje verrukkelijke heidehoning geogst worden.

Het viel ons op met welk een verschil aan behuizing gekmerkt wordt. Naast keurig geschilderde kasten en stevig gevlochten korven, stonden vervelozige, bouwvallige houten bijenwoningen en ineen gezakte strodien verblijven, die zeer zeker, wanneer er een bijenwoninginspectie bestond, onbewoonbaar zouden worden verklaard. Arme bijen die in dergelijke krotten onder de tegenwoordige weersomstandigheden moeten leven en werken. Het was dan ook een lust voor het oog de keurig verzorgde bijenstand van de heer Borren te zien, waar de bijen in nette stevig gevlochten korven op stro, onder een van riet gevlochten dak, de z.g. smacht, stonden opgesteld. Ook was hier wel degelijk rekening gehouden met de plaatsing tegen een beschuttende bosrand, hetgeen heel vaak verwaarloosd wordt, zodat regen en wind vrij spel hebben.

Wanneer men met succes wil imkeren, dienen diverse regels in acht genomen te worden, die men zich door het volgen van cursussen

en het bezoek aan lezingen op bijenteeltgebied eigen kan maken. Een van de bezoekers vroeg of je zo'n korf met bijen gewoon maar in de tuin kon zetten en hij dacht daarbij zeer waarschijnlijk aan een wonderbaar honing gewin, maar zonder een beetje vakkennis lukt dat niet. Alle begin is moeilijk. Na enige uren bij de diverse bijenstanden vertoefd te hebben, verlangde het lichaam naar rust en die werd gevonden bij een warme dronk in hotel „De Ginkel”, waarna allen voldaan huiswaarts keerden.

G. W. BOS SR.

OOGST EN DRACHT

Nijmegen, 18 september 1960 — Nu de heidehoning binnen is, blijkt dat de oogst maar zeer middelmatig is geweest. Toch bloeide de heide dit jaar wel erg vroeg en vooral ook weelderig, maar de weersomstandigheden bleven ongunstig. Het was te koud en te nat, zodat slechts ongeveer 10 pond per volk kon worden geslingerd.

Voor Nijmegen en omgeving bleven de resultaten over geheel 1960 aan de lage kant met als gemiddelde een totale opbrengst van ongeveer 35 pond honing per volk. Het grootste deel hiervan, nl. 15 pond, kwam uit de boomgaarden, die de laatste jaren ons steeds betere opbrengsten geven.

A. SMITS

Epe, 19 september 1960 — Voordat onze bijen naar de heide gingen, waren er veel volken bij die vanwege het regenachtige weer bijgevoerd moesten worden, vooral bij degenen, die nog laat geslingerd hadden. Ook was de zwermneiging groot en er kwamen door dat late zwermen nogal moerlose volken voor. De heide stond er goed voor en bloeide prachtig, zo mooi als ze in jaren niet geweest is. Maar helaas, het weer bleef maar regenachtig. Het was maar een goede week goed weer en de bijen haalden veel honing, maar daarna regende het al weer. Toen het weer omsloeg

was er nog wel bloeiende heide, maar die gaf ons weinig honing. Nu zijn de volken weer thuis en de honing valt niet tegen, van 15 tot 30 pond per volk en met een heel mooi broednest. De honing is van goede kwaliteit en sommige van onze leden hadden veel eerste soort heideraathoning. De oogst is dus al met al niet tegen gevallen. Eerst hebben zij, die gereisd hebben een kleine oogst koolzaadhoning gekregen, daarna van de moerasandijvie en kleine oogst, de zomer gaf ons door het slechte weer weinig of geen honing, maar de heide maakte het nog weer goed. Het weer is hier op het ogenblik nog goed voor het invoeren van de suiker en de bijen halen dagelijks op de herfstbloemen nog stuifmeel en misschien ook nog wel iets honing.

JAC. PRUIM

Soest, 15 september 1960 — Het weer was voor de zoveelste maal niet gunstig voor de heideoogst. Het natte zomerweer heeft de ontwikkeling van de heide echter goed gedaan. Van de afdeling Soest stonden ongeveer 90 volken op de heide te Garderen. Van 13 augustus af ging het prima doch na 27 augustus (de Imkersdag te Alkmaar) tot 10 september waren weer en temperatuur zodanig, dat er van het winnen van honing niet gesproken kon worden. Opmerkelijk weinig spinnewebben waren er tijdens de bloei. Ik schrijf dit toe aan de zware regenval. Ook het heidehaantje was niet aanwezig. De volken kwamen thuis met 8 à 10 pond honing en hadden 5—8 ramen broed. Dit is veel, normaal is dat 3—5 ramen bijen en broed.

Nu maar weer opvoeren en tegen elkaar zeggen: volgend jaar zal ik het zó doen, dan ben ik beter af. Vergeet echter niet deze drie factoren:

1. Tijdig de bijen naar de dracht brengen.
2. Zorgen dat u op de dracht veel vliegbijen heeft.
3. U kunt niet zorgen voor het weer. Gelukkig maar, dat zou een chaos worden. Ik hoop dat u a.s. winter veel genoegen zult beleven in uw afdeling met films,

lezingen, enz. Het allerbeste voor 1961 als ik dan weer oogst en dracht mag verzorgen.

G. H. GRIJZE

Den Haag (duinrand ten zuiden van de Scheveningse haven) — De wilde wingerd heeft slechts weinig honing opgeleverd, het weer was te builig. Tot begin augustus was hier vrijwel geen dracht. Toen begon echter de sneeuwbes in volle bloei te komen. Het is niet de gewone sneeuwbes (die met de knikkerdikke witte balletjes) die hier de rijpe honingbron is. De sneeuwbes, die hier in de na-oorlogse jaren aangeplant is en die kleine rood-roze besjes draagt, blijkt een honinggevende plant bij uitnemendheid. De dracht wordt door de regen niet ongunstig beïnvloed. Als er maar geen stortbuien vallen, vliegen de bijen gedurende de regen van 's morgens vroeg tot 's avonds laat gewoon door, zelfs tot het geheel donker is en wel met een zware vlucht.

Ook thans nog wordt die bloem druk bevolgen en de dracht is, hoewel wat afnemende, nog zeer goed. Op 24 augustus moest ik een honingvolk, dat op 2 broedkamers stond, nog een honingkamer bij geven en ook deze is thans vrijwel vol. Deze honing wordt niet spoedig verzegeld omdat de nectar veel waterdelen bevat en daarom sterk moet worden ingedampd. Is hij eenmaal verzegeld dan is hij echter van zeer goede kwaliteit. Van de overige duinflora en van de sierbloemen in de stadstuinjes werd heel wat stuifmeel verzameld, zodat de volken in prima conditie verkeren.

Op 22 juli kwamen 4 volken met jonge moeren van de klaver terug. De oogst was matig. Bij het afnemen van de bovenkamers op 26 juli bleek mij, dat de jonge moer van één der volken boven het rooster was geraakt en onbevrucht was gebleven. Deze moer was toen 33 dagen oud. Ik deed haar naar beneden verhuizen en trof op 1 augustus volop eitjes in fijne raat. Het volk heeft zich verder prachtig ontwikkeld. De termijn, gedurende welke een jonge moer bevrucht kan worden, is blijkbaar langer dan gewoonlijk wordt aangenomen.

F. SLOT

Wij kunnen

Vraagt eens een monster aan

Tevens zijn wij weer kopers van ieder kwantum

RUWE HEIDE- EN HEIDE-SLINGERHONING.

Ook van andere soorten zijn wij weer kopers. Emballage beschikbaar.

Bijenstand

H. T. van Dam & Zn.

JUBBEGA (Fr.) - Telefoon 05165-382

PRIJSNOTERING 1 OKTOBER 1960

Kunstraat broed- of honingkamer-
formaat naar keuze f 6,75 per kg
Voor zuivere was betalen wij f 4,— per kg
Voor ruwe raaf betalen wij f 1,— per kg

BIJENHUIS - WAGENINGEN

SPEURBIJTJES

TE KOOP: 60 goede honingkamerramen en voerbak van spaarkast. Ook ruilen voor broedbakken van spaarkast of enkelw. Simplex. G. Willems, Hem N.H.

GEVRAAGD: 2 gebruikte simplex- of V.S.-kasten, bijenhuis dubbelwandig, in goede staat. D. van Dijk, Nesserweg, Ternaard.

TE KOOP: 15 prima bevolkte enkelwandige simplexkasten. G. J. van den Hof, Krekelstraat 111, Nijmegen.

TE KOOP: zuivere bijenwas, moerasandijvie en koolzaadhoning. Goede gebruikte kasten en korven. Zesraamskastjes, nieuw f 5,—. Bijenvolken, enz. GEVRAAGD: ruwe heidehoning en raathoning, ruwe bijenwas. Adres van ouds bekend: H. Brulleman, Zandpad 42, Breukelen. Tel. 0 3462-303.

TE KOOP: een partij koolzaad met frulthoning (gemengd), moerasandijvie en frulthoning (gemengd), zomerhoning en heideslingerhoning. Prijs resp. f 2,—, f 2,30 en f 3,— per kg. Minstens 25 kg franco rembours. Emballage wordt niet teruggenomen. Bijenstand „De Klaverbloem”, Zelfhem, post Halle.

TE KOOP: volledige imkersinventaris, waaronder 5 goedbevolkte simplexkasten, 3-raams slinger, kweekkasten en alle nodige hulpmiddelen. Te bevragen: A. P. E. Rammeloo, Posthoornstraat 11 te Philippine (Z.).

TE KOOP GEVRAAGD: Ned. fruit-, klaver-, koolzaad-, zeeaster-, linde-, en heidehoning. Monster en prijsopgave aan Feeka, Achterdijk 26, Bunnik.

GEVRAAGD: een goed bevolkte Feeka- of Spaarkast. Volledige beschrijving met prijsopgave: Oude Kampweg 15 te Exloo (Dr.).